

Complexnummer: 525104

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Begraafplaatssluis

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

525105, 525106, 525107

Woonplaats

Gorinchem

Gemeente

Gorinchem

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Gorinchem, Stationsweg/Merwedekanaal

Complexomschrijving

Inleiding

De zogenaamde "Begraafplaatsluis" bestaat uit een SCHUTSLUIS van het type Groene Sluis, een SCHOTBALKLOODS en een SCHUILHOKJE die beiden in Traditioneel Ambachtelijke stijl gebouwd zijn. De aanleg van deze sluis maakte onderdeel uit van het noordelijke deel van de werken bij Gorinchem. Eind 1886 werd door de aannemers A. van der Meyden uit Hardinksveld en T. Swets Tzn. uit Ameide een begin gemaakt met de werkzaamheden voor het bouwen van een naar twee zijden kerende schutsluis en een gebouw voor het sluispersoneel aan de oostzijde van het zuidelijk hoofd. De sluis werd 30 mei 1891 opgeleverd. De dubbele basculebrug over het zuidelijk sluishoofd werd door de Utrechtse ijzergieterij A.F. Smulders vervaardigd en in 1887 voltooid. Bij het ontwerp ging men ervan uit dat de waterstanden op de Linge en het Merwedekanaal meestal gelijk waren en de sluis zelden gebruikt zou worden. Daarom werd de sluis niet voorzien van dure gemetselde kolkwanden maar eenvoudigweg met basaltblokken afgezet.

N.B. De basculebrug is in 1990 vervangen door een moderne ophaalbrug.

N.B. De woning voor het sluispersoneel dat aan de oostzijde van de sluis gebouwd is, maakt onderdeel van het complex bij de sluis maar is vanwege diverse verbouwingen voor bescherming van ondergeschikt belang.

Omschrijving

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De schutsluis ligt ten noorden van het oude centrum van Gorinchem in de omgelegde noordelijke dijk van het Kanaal van Steenenhoek, op de scheiding van de Zederik- en de Lingeboezem. De sluis ligt ten westen van de Algemene Begraafplaats waarna de sluis genoemd is.

Langs de westelijke kade van de sluis, bij het zuidelijke sluishoofd staat het schuilhokje en, met de noklijn haaks op de sluis, de schotbalkenloods.

Waardering

Het complex bestaande uit een schutsluis van het type Groene Sluis, een schuilhokje en een schotbalkenloods, is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarde als belangrijk onderdeel van de waterbeheersing rondom Gorinchem.

Het complex is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als zeldzaam typologisch voorbeeld van een schutsluis, uitgevoerd als groene sluis met daarbij behorende gebouwen in een overeenkomstige Traditioneel Ambachtelijke stijl.

Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de ruimtelijke en functionele eenheid die door alle onderdelen gevormd wordt en uit landschappelijke en gebouwde elementen bestaat.

Het complex heeft stedenbouwkundige waarde als waterstaatkundig complex aan de rand van het historische centrum van Gorinchem.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525105

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 mei 2002
Kadaster deel/nr	82932/17

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Gorinchem	Gorinchem	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Gorinchem	Stationsweg/Merwedekanaal

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Gorinchem	F			211

Omschrijving**

Inleiding

Deel uitmakend van het sluiscomplex zgn. 'Begraafplaatssluis' een SCHUTSLUIS van het type Groene Sluis, gebouwd in 1886-1891 door de aannemers A. van der Meyden uit Hardinksveld en T. Swets Tzn. uit Ameide.

Omschrijving

Schutsluis met schutkolk tussen twee gemetselde, deels vernieuwde sluishoofden. De natuurstenen dekzerken zijn gedeeltelijk vervangen door een moderne afdekking in beton. Beide sluisdeuren hebben twee paar puntdeuren waarvan een paar naar de Lingeboezen en een paar naar de Zederikboezem gekeerd is. De mechanismen waarmee de deuren worden bediend bevinden zich onder zinken, pionvormige kappen, vier in totaal. Ieder sluishoofd wordt afgesloten door vier loodrecht op het hoofd staande keermuren die met basalt bedekt zijn. De houten deuren van het noordelijke en de zuidelijke sluishoofd zijn in 1956, respectievelijk in 1955 vervangen.

In het zuidelijke sluishoofd zijn twee paar schotbalksponningen geplaatst waarin, door middel van lieren, eikehouten schotbalken geplaatst kunnen worden.

De kolkwanden zijn met basaltblokken bekleed.

Waardering

Schutsluis van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- wegens het waterstaatkundige belang voor de stad Gorinchem en het omliggende gebied.
- als zeldzaam voorbeeld van een Groene Sluis waarvan de klokwallen met gras en basaltblokken bekleed zijn.
- vanwege de ensemblewaarde als onderdeel van een complex van landschappelijke elementen en gebouwen.
- vanwege de stedenbouwkundige waarde als waterstaatkundig complex aan de rand van het historische centrum van Gorinchem.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Schutsluis

Monumentnummer*: 525106

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 mei 2002
Kadaster deel/nr	82932/21

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Gorinchem	Gorinchem	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Gorinchem	In het Merwedekanaal

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Gorinchem	F			211

*Omschrijving***

Inleiding

Deel uitmakend van het sluiscomplex, zgn. 'Begraafplaatsluis', een SCHOTBALKLOODS gebouwd als onderdeel van de schutsluis tussen 1892 en 1893 in Traditioneel Ambachtelijke stijl.

Omschrijving

Rechthoekige houten loods van een bouwlaag. Het overstekende zadeldak wordt gedragen door korbelen en is gedekt met gesmoorde kruispannen. Het pandje staat op een betonnen voet en heeft wanden van latwerk dat met schuin geplaatste planken als ventilatieroosters is ingevuld. De beide kopse gevels (oost en west) hebben een beschot met een gekartelde onderrand en in het zicht gebleven kapspanten eindigend in een eenvoudige makelaar. In de westelijke gevel is de entree geplaatst die bestaat uit een dubbele houten deur met beslag.

Waardering

De schotbalkloods is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een dergelijk, zorgvuldig vormgegeven bouwtype dat ruimtelijk en functioneel onderdeel uitmaakt van de schutsluis.

- vanwege de ensemble en stedenbouwkundige waarde als onderdeel van een complex van landschappelijke elementen en gebouwen.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
-----------------------	---------------------	----------------

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Weg- en waterbouwkundige werken

Waterkering en -doorlaat

Schotbalkenloods

Monumentnummer*: 525107

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 mei 2002
Kadaster deel/nr	82931/71

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Gorinchem	Gorinchem	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Gorinchem	Aan het Merwedekanaal aan

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Gorinchem	F			211

*Omschrijving***

Inleiding

Deel uitmakend van het sluiscomplex, zgn. 'Begraafplaatsluis' een SCHUILHOKJE gebouwd bij het zuidelijke sluishoofd tussen 1889 en 1891 in Traditioneel Ambachtelijke stijl.

N.B. De onderbouw van dit object is gedeeltelijk vernieuwd.

Omschrijving

Schuilhuisje bestaande uit een bakstenen en deels betonnen, kruisvormige onderbouw eindigend in een rollaag. Hierop zijn houten wanden geplaatst die bestaan uit gerabatte delen waarop het vierzijdige tentdak rust. Het zinken dak met piron heeft een als kroonlijstje uitgevoerde goot voorzien van een gekartelde rand langs de onderzijde.

Waardering

Het schuilhuisje is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een dergelijk gebouwtype dat onderdeel uitmaakt van het complex bij de schutsluis.
- vanwege de vormgeving en het materiaalgebruik.
- vanwege de ensemblewaarde.
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van het complex.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Waterkering en -doorlaat

Functie

Schuilhokje